

BİLGİ NOTU:

“Kambiyo Senedine Dayalı Takiplerde (İİK. 167 vd.) Takip Dayanağı Senet Aslının İcra Dairesine, Takip Talebi İle Birlikte Teslim Etme Zorunluluğu”nun (İİK. 167/II) Sonuçları

Takip konusu k a m b i y o s e n e d i n i n aslının ‘*takip talebi*’ (İİK.m. 58) ile birlikte icra dairesine verilmesi zorunluluğu, İİK. m. 167/II ve İcra ve İflas Kanunu Yönetmeliği’nin 21/c ve 21/e maddelerinde şu şekilde açıkça öngörülmüştür:

İİK.m. 167/II:

“Alacaklı,takip talebine *kambiyo senedinin aslını* ve borçlu adedi kadar tasdikli örneğini eklemeye mecburdur.”

İİK. Yön. m. 21/c:

“Kambiyo senetlerine (çek, poliçe ve emre muharrer senede) dayalı takip talebinde *kambiyo senedinin aslı* ve borçlu adedi kadar alacaklı tarafından onaylı örneği.....”

İİK. Yön. m. 21/e-III:

“Takibin elektronik ortamda açılması durumunda, takibe eklenecek belgeler elektronik ortama aktarılarak güvenli elektronik imza ile imzalanır. Birinci fıkranın (c) bendinde belirtilen kambiyo senetleri elektronik ortamda takip talebine eklense de en geç 3 gün içinde *belgenin aslının* ilgili daireye ibraz edilmesi zorunludur. Aksi taktirde ödeme emri düzenlenmez.”

İİK. m. 58/son:

“Alacaklıya takip talebinde bulunduğuna ve *verdiği belgelere*, talep ve takip masraflarına dair bedava ve pulsuz bir makbuz verilir.”

Ayrıca “*Takip talebinde bulunulduğuna, verilen belgelere ve ödenen giderlere ilişkin verilecek makbuz*” başlıklı **İİK. Yönetmeliği’nin 39. maddesinde:**

“İcra ve İflas Kanunu’nun 58inci maddesinin son fıkrası gereğince düzenlenen bir makbuz olup, bu makbuz; dosya esas numarası, alacaklının adı ve soyadı, takip talebinde bulunduğu tarih; verilen belgenin adedi, cinsi ve tarih ve numarası; ödenen takip giderleri ve sütunlarını içeren, iki nüsha olarak düzenlenen bedava ve pulsuz bir belgedir. İcra müdürü veya yardımcısı yahut bunların yokluklarında katip tarafından imzalanıp onaylandıktan sonra bir nüshası alacaklıya verilir. Diğer nüshası dosyaya konur. Ayrıca dosyada saklanacak nüshaya ilgilinin imzası alınır.”

ş e k l i n d e bir hüküm bulunmaktadır.

U y g u l a m a d a, İİK. Yönetmeliği uyarınca hazırlanmış olan (2) basılı örnek bu konularda kullanılmaktadır (ya da kullanılması gerekmektedir). Bunlar;

a)İİK.m. 58/son uyarınca hazırlanmış olan Örnek No: 17 TAKİP TALEBİNDE BULUNULDUĞUNA, VERİLEN BELGELERE VE ÖDENEN GİDERLERE İLİŞKİN VERİLECEK MAKBUZ

Örnek No:17*

T.C.

..... **İcra Dairesi**

Dosya No:

TAKİP TALEBİNDE BULUNDUĞUNA, VERİLEN BELGELERE VE ÖDENEN GİDERLERE İLİŞKİN VERİLECEK

MAKBUZ

- 1- Alacaklı ve varsa vekilinin adı ve soyadı :.....
- 2- Ödenen giderler :.....
- 3- Makbuzun kime verildiği :.....
- 4- Takip talebinde bulunduğu tarih :.....
- 5- Verilen belgenin adedi, cinsi, tarih ve numarası :.....

İşbu makbuz İcra İflas Kanununun 58 inci maddesi gereğince verilmiştir.

Makbuzu alan

.../.../.....

İmza

İcra Müdürü

Mühür ve İmza

b) İİK.m. 167/II, İİK. Yön. m. 21/c uyarınca hazırlanmış olan Örnek No: 16 KIYMETLİ EVRAK VE DEĞERLERİN ALINDI MAKBUZU

* Bu örnek, bu yönetmelikten önceki uygulamada kullanılan Örnek 155'e karşılık gelmektedir.

T.C.

..... İcra Dairesi

Dosya No:

KIYMETLİ EVRAK VE DEĞERLİ ŞEYLERİN ALINDI MAKBUZU

Esas kayıt No: Makbuz No:

Teslim edenin adı, soyadı

Kıymetli evrak ve değerli şeylerin kaydına ilişkin kayıt numarası:

Teslim alınan şeyin

Takdir edilen kıymeti

<u>Cinsi ve niteliği</u>	<u>Miktarı</u>	<u>Lira</u>	<u>Kuruş</u>
.....
.....
.....
.....

Yukarıda cins ve miktarı yazılı kalem ayniyat alınmıştır.

.../.../.....

Teslim edenin adı, soyadı

İcra Müdürü veya Yrd.

Adı, soyadı

Mühür ve imza

U y g u l a m a d a -maalesef- icra daireleri tarafından bu 'basılı örnek'ler kullanılmamaktadır....

* Bu örnek, bu yönetmelikten önceki uygulamada kullanılan Örnek 41'e karşılık gelmektedir.

Kambiyo senedine dayalı takiplerde (İİK.m. 167 vd.), alacaklıların talebi üzerine ‘verdiği kambiyo senedine dair’ icra daireleri –İİK.’nun ve İİK. Yönetmeliği’nin belirtilen emredici hükümlerine aykırı olarak- ya ‘kendi düzenledikleri “.....sayılı takip için, alacaklıdan/vekilindentanzim (vevade) tarihli kambiyo senedinin aslının alınmış olduğunu” belirtir bir belgeyi alacaklıya/vekiline vermekte veya bu konuda yaptırdıkları bir mühürü ‘takip talebi’ altına basmaktadırlar...

İİK. mad. 168 gereğince icra müdürü,^{1/} İİK. mad. 170a/II gereğince de icra mahkemesi² takip konusu yapılan senedin «kambiyo senedi» olup olmadığını kendiliğinden araştırmak zorunda olduğundan, takip konusu yapılan kambiyo senedinin aslının takip talebi ile birlikte icra dairesine verilmesi gerekir.

Senet aslının, takip talebi ile birlikte icra dairesine verilmesi, ayrıca «borçlunun, takip konusu yapılan senedi incelemesine» olanak tanıdığı gibi, «bu senedin icra takibinden sonra, alacaklı tarafından başkalarına ciro edilmemesini» de sağlar.

«Takip talebi» ile birlikte, alacaklının «senet aslını» da icra dairesine vermesi gereğini, uygulamada icra müdürleri çok kez sağlamamaktadırlar.. Gerçekten, uygulamada kimi icra müdürleri «takip talebi»nde bulunan alacaklılardan, takip dayanağı kambiyo senedinin aslını, takip talebi ile birlikte almamaktadır... Senet aslının icra dairesine verilmesinin, gerek alacaklı ve gerekse özellikle icra müdürleri bakımından bazı sakıncaları bulunduğu bir gerçektir.³ İcra dairelerinin pek çoğunda bu senetleri saklayacak kasa bulunmadığından, kaybolmaları halinde gerek «alacaklı» ve gerekse «icra müdürü» bakımından üzücü durumlar doğabilir. Ancak, her şeye rağmen maddenin (İİK. mad. 67/II) açık metnine titizlikle uyulmasının sağlayacağı yarar, uyulmamasından doğacak zarardan daha üstündür. Gerçekten, daha önce de belirttiğimiz gibi, takip konusu senet aslının takip talebi ile birlikte icra dairesine verilmesi; icra müdürünün (İİK. mad. 168/I) ve icra mahkemesinin (İİK. mad. 170a/II) senedin kambiyo senedi olup olmadığını görmesini sağladığı gibi, borçlunun da takip konusu yapılan senedi incelemesine fırsat verir. Bundan başka, senedin icra dairesine verilmesi ile, icra takibinden sonra senedin kötü niyetli alacaklılar tarafından başkalarına ciro edilmesi önlenir ve borçlu tarafından takip konusu borcun icra dairesine ödenmesi halinde, takip dayanağı kambiyo senedinin borçluya iadesi de ancak senedin alacaklı tarafından icra dairesine verilmiş olması ile mümkün olur...

Uygulamada, alacaklıların verecekleri kambiyo senetlerini saklayacak kasaları bulunmayan icra daireleri; kambiyo senetlerine ilişkin özel yolla takibe başvuran alacaklılardan takip konusu senedi isteyip inceledikten -ve kambiyo senedi niteliğinde olduğunu gördükten- sonra, senedin arkasına icra dosya numarasını ve icra dairesinin ismini yazıp, mühürlemekte, senedi alacaklıya geri vermekte ve borçlunun senet aslını görmek istemesi halinde, alacaklıdan -kendisine gönderilecek yazı (muhtıra) üzerine- senedi tekrar icra dairesine getirmesini istemektedirler. Ya da alacaklının takip konusu yaptığı kambiyo senedini, takip kesinleşinceye kadar dairede saklayıp, takip kesinleştikten sonra -arkasına ilgili icra dosyasının numarasını ve icra dairesinin ismini yazıp- alacaklıya senedi iade etmektedirler... Bu uygulama, hem İİK. mad. 167’nin -538 sayılı yasaya ait- *Hükümet*

¹ Ayrıntılı bilgi için bkz: UYAR,T./UYAR,A.UYAR,C. İcra Hukukunda Kambiyo Senetleri, 4. Baskı, 2013, s: 187 vd. – UYAR,T. İİK. Şerhi, C:9, 2. Baskı, 2008, s: 13748 vd. - UYAR,T./UYAR,A./UYAR,C. İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 2014, C:2, s:3090 vd.

² Ayrıntılı bilgi için bkz: UYAR,T./UYAR,A.UYAR,C. İcra Hukukunda Kambiyo Senetleri, s: 914 vd. – UYAR,T. İİK. Şerhi, C:9, s:15042 vd. - UYAR,T./UYAR,A.UYAR,C. İİK. Şerhi, C:3, s:3527 vd.

³ ULUKUT,N. İcra ve İflas Kanunu’nun 167. Maddesi Son Fıkrası Hükümünün Uygulamada Doğurduğu Güçlük ve Sakıncalarla Bunların Giderilmesi Yolu (İBD. 1973/9-10, s:991 vd.)

*Tasarısı Gerekçesinden*⁴ ve hem de *Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünün tamiminden*⁵ kaynaklanmaktadır.⁶ Bu uygulamayı hem **doktrin**⁷ ve hem de **Yargıtay**'ın tasvip ettiğini görüyoruz. Gerçekten yüksek mahkeme (Yargıtay 12. Hukuk Dairesi) bu konuda;

√ “*Senet aslının icra kasasında olmadığı hususunun, ancak ödeme emrinin tebliği üzerine, borçlu tarafından İİK'nun 16/1. maddesi uyarınca 7 günlük süre içerisinde icra mahkemesine şikayet yoluyla ileri sürülmesi halinde değerlendirme konusu yapılabileceği, icra mahkemesince re'sen nazara alınamayacağını*”⁸

√ “*Mahkemece; borçlunun ‘dayanak belgenin ödeme emri ekinde tebliğ edilmediğine’ ilişkin şikayeti bulunduğu halde, bu yönde inceleme yapılmadan ‘çek aslının icra müdürlüğü kasasına alınmadığı’ gerekçesi ile ‘şikayetin kabulü’ yönünde hüküm tesisinin isabetsiz olduğunu*”⁹

√ “*Mahkemece takip konusu bono aslının, icra müdürlüğü kaşesinde belirtilen tarihte kasaya alınıp alınmadığının icra müdürlüğünden sorulması; senet aslının kasaya alınması halinde borçlunun diğer itirazlarının incelenmesi ile oluşacak sonuca göre karar verileceğini*”¹⁰

√ “*İcra mahkemesinin ödeme emrinin iptaline yönelik kararına rağmen yeniden ödeme emri tebliğ edilmeden, borçlu hakkında takibe kaldığı yerden devam edilip, haciz işlemleri yapılmasına yasal olanak bulunamayacağını*”¹¹

√ “*Senet aslının icra kasasında bulunmadığına yönelik şikayetin İİK'nun 16/1. maddesi uyarınca 7 günlük süreye tabi olduğunu; şikayet tarihinden sonra senet aslının icra kasasına alınmış olmasının sonuca etkili olmayacağını*”¹²

√ “*Alacaklının, senet aslını itiraz süresi içinde icra dairesinde bulundurmamak zorunda olduğu, borçlunun bu konuya ilişkin şikayetin İİK'nun 16. maddesi uyarınca 7 günlük süreye tabi olduğunu*”¹³

⁴ Bknz: 538 Sayılı Kanun'a Ait Hükümet Tasarısı Gerekçesi (UYAR,T. İİK. Şerhi, C:8, 2. Baskı, 2007, s: 13013)

⁵ Bknz: “İcra ve İflas Kanunu'nun 167. maddesine göre, takip talebi ile birlikte kambiyo senedinin aslının da icra dairesine verilmesi zorunludur. Ancak, ‘bu çeşit senetlerin ne zamana kadar icra dairesinde muhafazası gerektiği’ konusunda Kanun'da/Yönetmelik'te bir açıklık mevcut değildir. Sözü edilen maddenin gerekçesinde ‘kambiyo senetleri üzerine icra memuru tarafından ‘takibe konu teşkil edildiğine’ dair şerh verildikten ve üzerindeki ciro vesair işlemleri de kapsayacak şekilde, noterlikçe tasdikli bir örneği dosyaya konulduktan sonra aslının alacaklıya iade edileceği’ belirtilmiş bulunmaktadır.

Bu bakımdan, takibe başlanması için ibrazı mecburi olan kambiyo senetlerinin, takip kesinleştikten sonra talep halinde yukarıda belirtildiği şekilde şerh verilmek ve noterlikçe tasdikli örneği veya imkan bulunduğu taktirde, fotokopisi alıkonulmak suretiyle aslının geri verilmesinde sakınca bulunmadığı...” (Adalet Bakanlığı HİGM. 05.09.1970 T. ve 21609 sayılı ve 03.06.1978 T. ve 12301 sayılı Mütalâa) (UYAR,T./UYAR,A./UYAR,C. İcra Hukukunda Kambiyo Senetleri, s:93, dipn: 17)

⁶ UYAR,T./UYAR,A./UYAR,C. İcra Hukukunda Kambiyo Senetleri, s:93 - UYAR,T./UYAR,A./UYAR,C. İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C:2, s:3018

⁷ KURU,B. İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s: 770 – KURU,B. İcra ve İflas Hukuku, C:2 , 1990, s: 1648 vd. – ARSLAN,R./YILMAZ,E./AYVAZ,T.S./HANAĞASI,E. İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, 2020, s: 367 – PEKCANITEZ,H./ATALAY,O./ÖZKAN,S.M./ÖZEKES,M. İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı, 2018, s:240 – ERCAN,İ. Uygulamacılar İçin İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 7. Baskı, 2021, s: 779

⁸ Bknz: 12. HD. 13.05.2019 T. E: 2018/337, K: 7727 (www.e-uyar.com)

⁹ Bknz: 12. HD. 07.11.2016 T. E: 18078, K: 23078 (www.e-uyar.com)

¹⁰ Bknz: 12. HD. 04.06.2014 T. E:13834, K:16184 (www.e-uyar.com)

¹¹ Bknz: 12. HD.25.12.2012 T. E: 22938 K: 39889 (www.e-uyar.com)

¹² Bknz: 12. HD. 20.12.2012 T. E: 21088, K: 39039 (www.e-uyar.com)

√ “ İcra takibinde senet asıllarının icra kahasına alınmadığı'ndan bahisle yapılan Şikayetin 7 günlük Şikayet süresine bağlı olduğunu”¹⁴

√ “ ‘Çekin aslıının icra kahasında bulunmadığına ve ödeme emri ile birlikte çek suretinin gönderilmediği’ne ilişkin Őikayetlerin yedi günlük Şikayet süresine bağlı olduğunu”¹⁵

√ “ ‘Senet aslıının icra kahasında bulunmaması’ nedeniyle ‘deme emrinin iptali’ istemiyle yapılan Şikayetin incelenmesi sırasında, senedin icra kahasına Şikayet tarihinden sonra konulmuŐ olduğunun saptanması üzerine, mahkemece yine “deme emrinin iptaline” karar verilmesi gerekeceğini”¹⁶

belirtmiŐtir...

Aynı doğrultuda:

-HGK. 11.05.2016 T. 12-1129/603 (**KURU,B.** İstinaf Sistemine Göre YazılıŐ İcra ve İflas Hukuku, 2016, s: 341, dipn:9)

-12. HD. 16.01.2014 T. 34814/867 (**ERCAN,İ.** age., s:779, dipn: 2500)

-12. HD. 25.01.2013 T. 25559/2170 (**ERCAN,İ.** age., s:780, dipn: 2504)

-12. HD. 23.02.2010 T. 22388/3933 (**ERCAN,İ.** age., s:780, dipn: 2505)

-12. HD. 19.09.1989 T. 633/10828 (**MUŐUL,T.** İcra ve İflas Hukuku Esasları, 6. Baskı, 2017, s:661, dipn: 9)

-12. HD. 30.04.1979 T. 2266/3919 (**MUŐUL,T.** age., s: 661, dipn: 9)

SONUÇ:

-Kambiyo senedine dayalı takiplerde, takip dayanağı senet aslı icra dairesine verilmedikçe borçluya “rnek No:10 deme Emri” gönderilmemelidir.

-Alacaklı/vekili tarafından talepte bulunulması halinde, icra dairesi tarafından “rnek No:16 Kıymetli Evrak ve Değerli Şeylerin Alındı Makbuzu” doldurulup, alacaklıya/vekiline teslim edilmelidir.

-İcra dairesinde, senet aslıının muhafaza edileceği bir kasanın bulunması halinde, takip dayanağı kambiyo senedi, takip süresince bu kasa içinde muhafaza edilmelidir.

İcra dairesinde, senet aslıının muhafaza edileceği bir kasanın bulunmaması halinde, borçluya gönderilen “rnek No:10 deme Emri” borçluya tebliğ edildikten ve itiraz süresi geçtikten sonra, senet aslı alacaklıya/vekiline iade edilmelidir.

İcra Hukuk Mahkemesince, Asliye Ticaret Mahkemesince ya da Cumhuriyet BaŐsavcılıėınca ‘senet aslıının gönderilmesi’nin icra dairesinden istenmesi üzerine, ‘senet aslıını teslim etmesi’, borçluya muhtıra gönderilerek bildirilmelidir...

¹³ Bknz: 12. HD. 24.09.2012 T. E: 9767, K: 27460 (www.e-uyar.com)

¹⁴ Bknz: 12. HD. 06.12.2011 T. E:9319, K:26657 (www.e-uyar.com)

¹⁵ Bknz: 12. HD. 09.03.2010 T. E:23208, K: 2010/5304 (www.e-uyar.com)

¹⁶ Bknz: 12. HD. 03.11.2009 T. E:12731, K:21418 (www.e-uyar.com)

Bilgi edinilmesi rica ederim. Saygılarımla....09.07.2021

Av. Talih Uyar